

a

Vigs Ängar 13-14 oktober 2009

update 091009

Arkitektur för ett åldrande samhälle

*ett nytt förhållningssätt till arkitektur och omsorg
för äldre med stora omsorgsbehov*

Vigs Ängar-dagen, konferens den 13-14 oktober, 2009

Konferensen Vigs Ängar-dagen genomförs 13-14 oktober, 2009, med anslag från Socialstyrelsen. Årets tema betonar vetenskaplighet och beprövad erfarenhet inom området arkitektur och byggd miljö för äldre personer med stora somatiska problem eller demenssjukdom. Temat för konferensen inbegriper föreställningar, synsätt och värdegrunder för god äldreomsorg inklusive teorier om åldrande och sjukdom. Konferensen är uppbyggd kring följande fyra teman:

- a) Alternativa boendeformer för äldre personer med stora omsorgsbehov; Temat innehåller en diskussion om omsorgsfilosofi, värdegrund och gestaltning.
- b) Arkitektur som stöd och terapeutiskt verktyg för den praktiskt utförda äldreomsorgen. Temat omfattar en diskussion om estetiska medel som stöd för minne, rörelse och samvaro.
- c) Förebilder och goda exempel på äldreboenden och äldreomsorg; Temat innehåller en redovisning av förebildliga arkitektoniska lösningar och lärorika fall på äldreboenden.
- d) Metoder för utvärdering av äldreboenden och god äldreomsorg; Temat innehåller en diskussion om kriterier för utvärdering, exempelvis Socialstyrelsens äldreguiden, samt andra utvärderingsmetoder.

Program och plats

Konferensen äger rum på äldrecenter Vigs Ängar, Köpingsbro, Ystad kommun.

Dag 1, Tisdag 13 oktober

moderator docent Magnus Rönn

	<i>förmiddag</i>
08.30-09.15	Kaffe och inregistrering
09.15-09.30	Introduktion och välkommen Magnus Rönn, docent, Arkitekturskolan, KTH, Stockholm Lillemor Husberg, arkitekt o ansv äldrecenter Vigs Ängar
09.30-10.15	Kvalitet i äldreboendet, fallet Vigs Ängar, Köpingsbro Betty Bauer Alfredson, fil dr, Gerontologiskt Centrum, Lund
10.15-11.00	Om Vigs Ängar, nu, då och i framtiden Lillemor Husberg, arkitekt o ansv äldrecenter Vigs Ängar
11.00-11.15	kaffe och fruktpaus
11.15-12.00	Omsorg om äldre i Ystad kommun, Pelle Östervall, socialchef Ystad Kommun
12.00-12.45	Äldreboenden i Ystad kommun, Britt-Louise Lind, avd. ch Vård&Omsorg, Ystad Kommun
12.45-14.00	Vigs Ängars ekologiska lunchmeny

b

Vigs Ängar 13-14 oktober 2009

Dag 1, Tisdag 13 oktober		moderator Anna Stuermer, arkitekt
	<i>eftermiddag</i>	
14.00-14.45	Äldreboenden i Sverige och Danmark, goda exempel Jan Paulsson, professor em, CTH, Göteborg	
14.45-15.30	Om färg och rum i äldreboendet, Maud Hårleman, doktor, Arkitekturskolan KTH	
15.30-16.15	Att utvärdera god miljö i äldreboendet, Magnus Rönn, docent, Arkitekturskolan, KTH, Stockholm Jonas E Andersson, tekn lic Arkitektursk, KTH, Stockholm	
16.16-16.30	caffe och fruktpaus	
16.30-17.00	Sammanfattande diskussion och introduktion dag 2 Anna Stuermer, arkitekt SAR/MSA Magnus Rönn, docent, Arkitekturskolan, KTH, Stockholm.	

Kaffe, frukt och lunch ingår i konferensavgiften.

Dag 2, Onsdag 14 oktober		moderator docent Magnus Rönn
	<i>förmiddag</i>	
08.30-09.15	Kaffe och inregistrering	
09.15-09.30	Introduktion och välkommen Magnus Rönn, docent, Arkitekturskolan, KTH, Stockholm Lillemor Husberg, arkitekt o ansv äldrecenter Vigs Ängar	
09.30-10.15	Användbarhet, tillgänglighet och god miljö Susanne Iwarsson, professor, CASE Lunds Universitet	
10.15-11.00	Kvalitet i äldreboendet, fallet Hattstugan, Catharina Nord, doktor, NISAL, Linköpings Universitet	
11.00-11.15	caffe och fruktpaus	
11.15-12.00	Om Hattstugan, nu, då och i framtiden Jane Lindell Ljunggren, ansv Hattstugan, Stånga	
12.00-12.45	Vem gör vad? Om styrning, uppföljning och kvalitets- utveckling inom vård och omsorg av äldre Christer Neleryd, chef Äldreenheten, Socialstyrelsen	
12.45-14.00	Vigs Ängars ekologiska lunchmeny	

Dag 2, Onsdag 14 oktober		moderator Anna Stuermer, arkitekt
	<i>eftermiddag</i>	
14.00-14.45	Den inre miljöns betydelse för god omvårdnad och omsorg i äldreboendet Helle Wijk, docent, Göteborgs Universitet	
14.45-15.30	Äldreboende i Norge, erfarenheter och råd Karin Høyland, arkitekt, NTNU Trondheim Norge	
15.30-16.00	caffe och fruktpaus	
16.00-16.30	Avslutande diskussion dag 1 och 2 Jonas E Andersson, tekn lic Arkitektursk, KTH, Stockholm Magnus Rönn, docent, Arkitekturskolan, KTH, Stockholm.	

Kaffe, frukt och lunch ingår i konferensavgiften.

Bakgrund

Andelen äldre personer i Sverige kommer de närmaste decennierna att öka med ca 25 procent. Sett ur ett europeiskt perspektiv har Sverige den fjärde största andelen äldre personer, 65 år och äldre, ca 17 procent (SCB 2009). Det åldrande samhället innebär en utmaning att skapa god arkitektur som uppfyller samhällspolitiska mål om användbarhet, hållbarhet och tillgänglighet för varje samhällsmedborgare. Majoriteten av äldre kommer att bo på det vanliga utbudet av svenska bostäder. Åldersrelaterade problem i denna boendeform löses oftast genom en behovsstyrd hemtjänst. Även med en utbyggd hemtjänst finns det dock ett behov av särskilda boendeformer för äldre med svåra åldersproblem som kräver en dygnet-runt-omvårdnad. I åldersgruppen 65 år och äldre har 6 % ett så omfattande omsorgsbehov på grund av en demenssjukdom eller en somatisk sjukdom att de behöver omvårdnad i ett särskilt boende, vanligen kallat äldreboende (Socialstyrelsen 2007). I äldreboendet möter hemmets helgd arbetsplatsens krav på funktion och säkerhet. Det särskilda boendet fångar frågeställningar av etisk karaktär när hälsorelaterade problem påverkar det privata rummet och gör detta till en del av det offentliga rummet i det dagliga omsorgsarbetet.

Konferensens syfte

Konferensen innehåller föredrag, dialogseminarier och diskussioner som lyfter frågor viktiga för planering och utförande av äldreomsorg och byggnader avsedda för äldreomsorg. Konferensens syfte är att redovisa, diskutera och kritiskt granska äldreboenden som arkitektur, miljö och omsorgsverksamhet. Det sker genom tydliga förebilder, Hattstugan och Vigs Ängar. Ambitionen är att skapa jämförelser mellan olika typer av byggda miljöer.

Målgrupper

Konferensen utformas i samarbete med Vigs Ängar-dagen 2009 och vänder sig till följande målgrupper:

- forskare, doktorander och studerande
- praktiserade arkitekter (landskapsarkitekter, husarkitekter och inredningsarkitekter),
- byggbolag och fastighetsföretag (beställare, förvaltare av äldreboenden),
- utförare av äldreomsorg (kommunal eller privat äldreomsorgsverksamhet)
- omsorgsplanerare, omsorgspersonal, sjuksköterskor,
- arbetsterapeuter, sjukgymnaster, socialsekreterare
- politiker och representanter för äldreorganisationer (PRO, SPRF m fl)

Fort- och vidareutbildningskurs

Länkat till konferensen finns en fort- och vidareutbildning för att effektivisera lärandet. Kursen kan sökas genom av personer med högskolebehörighet, se vidare Högskoleverket, länk www.studera.nu. Kursen fokuserar på uppgiften att skapa goda boendemiljöer för äldre med eller utan behov av omsorg och assistans i tredje och fjärde livsåldern. Utgångspunkten är ett betraktelsesätt, där arkitektur bildar den fysiska och stödjande ramen för en upplevelse av miljön som kan verka för igenkänning och trygghet i vardagen för den äldre personen. Omsorgen är den dagliga verksamheten som animerar arkitekturen och skapar mönster av skeenden, mänskliga aktiviteter och möten. Kursen kan läsas som vidareutbildningskurs på Arkitekturskolan, eller som distansutbildning genom nedladdningsbara videofilmer via kursens hemsida. En ansökan till kursen måste registreras hos Högskoleverket.

d

Vigs Ängar 13-14 oktober 2009

Nätverk

Konferensen sker i samverkan med forskningsnätverket 'Nordiska nätverket för forskning om äldres boende'. Nätverket erhöll anslag från forskningsstiftelsen FAS för sin verksamhet våren 2009. Anslag dnr 2009-1479, <http://www.isv.liu.se/pub/jsp/polopoly.jsp?d=5444&a=133464>

Praktiska arrangemang

Konferensen filmas som en del i fort- och vidareutbildningskursen Arkitektur för ett åldrande samhälle, AD222V, på 10 akademiska högskolepoäng. Filmerna finns endast tillgängliga över KTHs hemsida genom särskilda användaruppgifter för personer antagna inom kursen. Inspelningsarrangemanget kan i viss mån påverka konferensen. Samtliga konferensdeltagare uppmanas att ställa sina frågor i mikrofon, som finns tillgängliga.

Organisationskommitté

Magnus Rönn, docent vid Arkitekturskolan, KTH, Stockholm.

Email: magnusr@arch.kth.se Tfn 08-790 85 65

Jonas E Andersson, ark SAR/ MSA/doktorand Arkitekturskolan, KTH, Stockholm. Email: jonasa@arch.kth.se Tfn 08-790 85 41

Lillemor Husberg, arkitekt SAR/ MSA Husberg Arkitektkontor AB, samt ansvarig för verksamhetsfrågor vid äldrecenter Vigs Ängar, Köpingsbro. Email lillemor@husberg-arkab.se Tfn 0705-430 490

Anna Stuermer, arkitekt SAR/ MSA, Husberg Arkitektkontor AB, Box 64, 272 22 SIMRISHAMN, Tfn 0414-202 70.

Email: anna@husberg-arkab.se

Varmt Välkomna!

Konferensavgift 2 500 kronor (kaffe, frukt och lunch under 2 dagar). Anmälan är bindande men kan överlåtas till annan. Begränsat antal platser, *sista anmälningsdag den 8 oktober*. Se även hemsida för äldrecenter Vigs Ängar: www.vigsangar.se/seminarium.html